

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Educació

COM ÉS VIURE AMB LA BLU

Creació d'un conte per tractar el Trastorn d'Espectre Autista en una aula d'educació infantil dirigit a infants de quatre anys.

Autora: Marta Garcia Latre

Tutora: Anna Mauri Lujan

Modalitat B: Producció

Àmbit temàtic: Procés educatiu i de l'aprenentatge en l'etapa d'educació infantil

6ETCS

6 de juny de 2023

Grau de mestre d'educació infantil

Curs acadèmic 2022-2023

ÍNDEX

Resum	4
1. Introducció	6
2. Definició dels objectius	7
3. Marc Teòric	7
Conceptualització sobre el Trastorn de l'Espectre Autista	7
3.1 Història i definició actual	7
3.1.1 Classificació	8
3.2 Simptomatologia	9
3.3 La importància de la inclusió a les aules	10
La literatura infantil aplicada en el Trastorn de l'Espectre Autista	11
3.4 Els contes per promoure la comprensió i inclusió	11
3.5 Com afrontar aquesta temàtica a les aules amb nens/es de quatre anys	12
3.5.1 Etapa del desenvolupament en els infants de quatre anys	12
3.5.2 Com hem de transmetre els coneixements?	13
4. Metodologia del treball	13
4.1 Procediment de recollida de dades	13
4.1.1 Contes infantils	13
4.1.2 Entrevistes	17
5. Disseny de la proposta	17
5.1 Procés de creació del conte infantil.....	17
○ Detecció de la problemàtica	17
○ Redacció del conte infantil	17
○ Modificacions	19
○ Il·lustracions	19
○ Creació d'una guia per a la lectura del conte.....	21
○ Maquetació	22
6. Resultats	22
6.1 Resultats de l'anàlisi dels contes	22
6.2 Resultats de l'anàlisi de les entrevistes	23
7. Descripció del producte	24
○ Objectiu general	25
○ Objectius d'aprenentatge	25

Creació d'un conte per tractar el Trastorn d'Espectre Autista en una aula d'infantil dirigit a infants de quatre anys.

○ Continguts d'aprenentatge.....	25
○ Eixos de desenvolupament i aprenentatge que es treballen	25
○ Forma i format del material.....	25
7.1 Validació del material	26
8. Conclusions	27
8.1 Conclusions generals	27
8.2 Objectius assolits i limitacions	27
8.3 Noves línies de recerca	28
8.4 Reflexió personal	28
9. Referències bibliogràfiques	29
11. Annexos	

Resum

És una realitat que a les aules hi ha un gran ventall de necessitats educatives especials, la qual amb el pas dels anys s'ha anat donant més visibilitat. Una d'aquestes és el Trastorn de l'Espectre Autista, actualment sent diagnosticat amb més freqüència. Tot i això, encara resulta complicat tractar aquests temes a l'escola ja sigui per manca de diagnòstic, falta coneixement per part dels professionals o pocs recursos que tractin aquests temes. És per això, que després de detectar una necessitat de coneixement a una aula d'educació infantil d'infants de quatre anys, s'ha creat un conte infantil, sent un dels recursos més emprats pel seu gran poder d'atracció davant dels nens i nenes, amb l'objectiu de poder donar a conèixer aquest trastorn, sigui reconegut per part dels més petits i s'aportin ajudes per millorar el benestar de tots. L'estudi dut a terme ha sigut a partir d'una metodologia qualitativa, comparant diferents contes que tractessin la temàtica per després crear-ne un de nou cobrint aquelles necessitats que no ho estaven prèviament. S'han realitzat entrevistes a professionals del sector i finalment s'ha acabat creant el conte tenint en compte referents teòrics de la psicologia, educació i literatura infantil i el dia a dia a les aules. Un cop finalitzat, ha estat sotmès a una validació per part de mestres d'educació infantil i una psicòloga especialitzada en la matèria. Finalment, es conclou fent una reflexió final sobre els punts a millorar i l'assoliment dels objectius plantejats a l'inici.

Paraules clau: Trastorn de l'Espectre Autista, conte infantil, literatura infantil, recurs educatiu, I4

Resumen

Es una realidad que en las aulas existe un gran abanico de necesidades educativas especiales, la cual con el paso de los años se ha ido dando más visibilidad. Una de estas es el Trastorno del Espectro Autista, actualmente siendo diagnosticado con mayor frecuencia. Sin embargo, todavía resulta complicado tratar estos temas en la escuela ya sea por falta de diagnóstico, falta conocimiento por parte de los profesionales o pocos recursos dirigidos a niños y niñas que traten estos temas. Por ello, después de detectar una necesidad de conocimiento en un aula de educación infantil de niños de cuatro años se ha creado un cuento infantil, siendo uno de los recursos más utilizados por su gran poder de atención ante los niños y niñas, con el objetivo de poder dar a conocer este trastorno, sea reconocido por parte de los más pequeños y se aporten ayudas para mejorar el bienestar de todos. El estudio llevado a cabo ha sido a partir de una metodología cualitativa, comparando diferentes cuentos que trataran la temática para después crear uno nuevo cubriendo aquellas necesidades que no lo estaban previamente. Se han realizado entrevistas a profesionales del sector y finalmente se acabó creando el cuento teniendo en cuenta referentes teóricos de la psicología, educación y literatura infantil y el día a día en las aulas. Una vez finalizado, se ha sometido a una validación por parte de

maestros de educación infantil y una psicóloga especializada en la materia. Por último, se concluye haciendo una reflexión final sobre los puntos a mejorar y la consecución de los objetivos planteados al inicio.

Palabras clave: Trastorno del Espectro Autista, cuento infantil, literatura infantil, recurso educativo, I4

Abstract

It is a fact that there is a large spectrum of special educational needs in the classrooms, and day by day, they are gaining more visibility. One of these needs is Autism Spectrum Disorder, one of the most diagnosed currently. Even though it is very frequent, it is also challenging to tackle these topics at the school has continued due to lack of diagnosis, lack of knowledge by the professionals or the little resources directed to children to tackle these topics. It is because of this misinformation and after having detecting the high need for education concerning this topic that a children's book has been created for children of four years old. This format was chosen because it has a high power of getting children's attention, and its objective is to position this disorder closer to children and add new options to improve their wellbeing. The study that has been made has followed a qualitative methodology, comparing different children's books about this topic to be able to create later on a new book to cover the unmet needs. To do so, some interviews with professionals have been carried out, and there was also an integration of theoretical references to psychology, education, children's literature, and children's daily lives at schools. Once the children's book was finished, it was sent to teachers and to a psychological professional. Finally, the study concludes with a final assessment of which topics could be improved and a discussion of the fulfillment of the objectives presented at the start.

Keywords: Disorder of the Autistic Spectrum, children's book, children's literature, educational resource, I4

1. Introducció

El Trastorn de l'Espectre Autista és una condició d'origen neurobiològica que afecta la configuració del sistema nerviós i la funció cerebral, afectant principalment a la comunicació i al desenvolupament de la interacció social. La definició tècnica seria correcta, però com ho expliquem a un nen o nena, el qual el seu company de classe té aquest trastorn?

A través d'una experiència personal durant les pràctiques del grau, va sorgir la necessitat d'explicar als infants què era aquest trastorn, ja que a l'aula per manca de recursos no se sabia com abordar el tema i en conseqüència els infants desconeixien completament el que succeïa. És per això que va aparèixer una motivació per fer front a aquesta problemàtica.

Inicialment, es pot trobar una recerca de referents teòrics sobre el Trastorn de l'Espectre Autista, en la que es plasma l'evolució de la definició de l'espectre, es fa una classificació de la tipologia i es detalla la simptomatologia més comuna. Seguidament, es parla de la importància de la inclusió a les aules, la importància del conte com a eina d'aprenentatge i la manera d'afrontar aquesta temàtica amb nens i nenes de quatre anys.

Una de les eines més utilitzades en educació infantil per transmetre coneixement són els contes. Aquests aporten grans beneficis en l'aprenentatge dels infants. És per això, que a través d'una metodologia qualitativa en la que s'ha fet una anàlisi de contes sobre TEA ja existents i entrevistes a professionals, s'ha decidit crear-ne d'un de nou, en format físic, plasmant les dues cares del trastorn, aquella que veiem tots i aquella que només poden entendre les persones que tenen aquest trastorn. Principalment, s'ha buscat fer una feina de sensibilització i empatia cap al problema per a què infants de quatre anys puguin reconèixer i entendre el perquè d'algunes actuacions per part de les persones que tenen TEA. A més a més, al final de la història es donen eines per a què tan adults com nens i nenes sàpiguen de quina manera poden actuar per solucionar la crisi i tornar a l'estat de calma.

Adicionalment, s'ha realitzat una guia per a mestres i docents, situada al final del conte, la qual explica el perquè s'ha plantejat d'aquella manera el contingut i també, s'aporten recomanacions i es detalla el que es treballa en ell. Cal destacar, que les dues eines han estat validades per quatre professionals (tres mestres, dues especialitzades en necessitats educatives especials, una en biblioteques escolars i una psicòloga) i una família amb dos infants sense TEA.

2. Definició dels objectius

Objectiu general: Crear un conte per a què els infants de quatre anys puguin entendre i reconèixer que és el Trastorn de l'Espectre Autista.

Objectius específics:

- Aprofundir en l'estudi sobre què és el Trastorn de l'Espectre Autista i la seva aplicació en contes infantils.
- Analitzar contes infantils sobre el TEA per trobar semblances i cobrir les mancances que presenten.
- Dissenyar i construir un conte de qualitat i útil on es tracti la temàtica del TEA.

3. Marc Teòric

Conceptualització sobre el Trastorn de l'Espectre Autista

3.1 Història i definició actual

“La paraula autisme prové del grec *autos*, significa “propi, un mateix” i *ismos* fa referència al “mode d'estar” (Rivera, 2014).

Rivera (2014) cita al psiquiatre suís Eugen Bleuler com el pioner en la utilització del terme autisme en l'any 1911 per descriure els seus pacients esquizofrènics. Va trobar que aquests pacients estaven tan allunyats de la vida real, arribant a construir mons estructurals paral·lels separats de la realitat, la qual cosa comporta una gran dificultat per comunicar-se amb altres, fins i tot impossible.

Per Bleuler, l'autisme està caracteritzat pel tancament mental del subjecte sobre ell mateix separant la realitat exterior i amb gairebé impossibilitat de comunicar-se amb els altres.

Tot i això, la definició clàssica va ser realitzada per Leo Kanner l'any 1943 la qual, va descriure els autistes com “persones amb dues característiques: aloneness (solitud extrema) i sameness (immutabilitat, conservació de la permanència)” (Harrison i St-Charles, 2020, p. 15). A més, a diferència de Bleuler, aquest diferencia l'autisme dels trastorns esquizofrènics i ho defineix com una alteració innata del contacte afectiu.

En la dècada dels vuitanta va aparèixer una nova definició aportada per Lorna Wing basada en una tríada, és a dir, un conjunt de tres esferes afectades de manera comuna en tots els autistes: la comunicació i la interacció, els comportaments estereotipats i els interessos restringits (Harrison i St-Charles, 2020, p. 16).

Actualment, podem trobar recollits en dos manuals de referència: la classificació internacional de malalties (onzena edició, CIE-11) de l'OMS i el manual diagnòstic i estadístic de trastorns mentals (DSM-V) de l'Associació Americana de Psiquiatria, aquells criteris que ens fan detectar si una persona té Trastorn d'Espectre Autista. "Són els següents: dèficits persistents de la comunicació socials i de les interaccions socials, patró restringit i repetitiu dels comportaments, interessos o activitats, aparició en una fase primerenca de la vida, desencadenant de dificultats significatives en el dia a dia" (Harrison i St-Charles, 2020, 16).

Amb l'evolució en el coneixement d'aquest trastorn, s'ha pogut veure que l'Espectre Autista és una condició d'origen neurobiològica que afecta la configuració del sistema nerviós i la funció cerebral. Segons la investigació, això es deu a la condició genètica d'un únic gen enllaçat que encara no s'ha identificat, sinó al resultat de múltiples mutacions que interactuen amb l'entorn. (Confederación Autismo España, s.d.).

Anteriorment (fins al 2013), s'anomenava trastorn autista, però actualment s'ha optat per anomenar-ho Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), publicat per primer cop en la cinquena edició del DSM (Morin, 2014).

3.1.1 Classificació

Així com la definició d'autisme ha anat evolucionant amb el temps, la seva classificació també. En el DSM IV es trobava el TEA dins dels TGD (trastorns degeneratius del desenvolupament), els quals incloïen el Trastorn Autista, el Trastorn del Rett (pèrdua progressiva de les capacitats motores i de la parla), Trastorn Degeneratiu Infantil (pèrdua significativa d'habilitats prèviament adquirides afectant àrees del llenguatge expressiu i receptiu, capacitats motores, socialització, adaptabilitat a l'entorn, control intestinal i al joc), Trastorn d'Asperger (Alteració en la interacció social manifestada a través de múltiples comportaments no verbals com postures corporals reguladores de la interacció social) i el Trastorn Generalitzat del Desenvolupament No Especificat (No es reuneixen els criteris de símptomes dels anteriors comentats. Presenten dificultats severes en el desenvolupament de comunicació verbal i no verbal en interaccions socials o quan es presentin activitats estereotipades, però no amb prou grau d'intensitat). Tot i això, amb l'aparició del DSM V i amb les seves pertinents revisions i actualitzacions es van modificar els diferents subtipus de TGD. Avui dia, el Trastorn Autista, el síndrome d'Asperger i el Trastorn Generalitzat del Desenvolupament No especificat es fusionen conformant el conegut Trastorn d'Espectre Autista. A més a més, la classificació TGD també es va modificar i es va substituir per Trastorns del neurodesenvolupament. Dins d'aquesta classificació es trobaria el síndrome de Rett, el qual es modifica dins de la classificació, ja que té base genètica i, per

tant, no es pot considerar una malaltia mental. Pel que fa al Trastorn Degeneratiu Infantil no ha sigut vàlid per incloure's en la tipologia del TEA (Garcia, Alpizar i Guzmán, 2019).

3.2 Simptomatologia

La simptomatologia és descrita per diferents autors de diferents maneres. Tot i això, existeixen símptomes característics en les persones que pateixen aquest trastorn coneguts com la "triada de l'autisme" mencionades per López i Cols (Garcia, Alpizar i Guzmán, 2019). Les tres principals són: (citades per FEVAS, 2010, p. 28,29)

- Alteracions en el desenvolupament de la interacció social recíproca: Poden presentar dificultats per comprendre les normes socials i per compartir les seves emocions, pensaments i interessos. No entenen les frases que tenen doble sentit, tenen dificultats per interaccionar amb els altres. Com a conseqüència, a aquestes persones els resultarà complex poder crear relacions socials.
- Alteracions en la comunicació verbal i no verbal: Hi ha persones que no desenvolupen cap mena de llenguatge; altres que es comuniquen utilitzant sistemes alternatius de comunicació (pictogrames) o altres inclús que sí que desenvolupen un llenguatge comprensible. Poden presentar ecolàlia (repetició de paraules o frases); inversió pronominal i invenció de paraules. Tenen dificultats en entendre les expressions facials, les postures o gestos; no usen el llenguatge per compartir experiències; tenen dificultats per iniciar o mantenir una conversa; no entenen les bromes, ni la ironia, ni les dobles intencions; eviten, també, el contacte visual.
- Repertori restringit d'interessos i comportaments: Tenen dificultats en anticipar el que succeirà i entendre les emocions i les intencions dels altres. Els patrons de conducta són repetitius. Algunes persones desenvolupen interessos específics peculiars. A més, presenten una gran sensibilitat cap als estímuls sensorials. Tenen moviments estereotipats com l'aleteig de mans, fregar-se les mans...

Hi ha alguns factors en comú que estan relacionats amb els símptomes com: l'edat cronològica, el nivell de desenvolupament i el sexe. El més significatiu és el nivell de desenvolupament, del qual es poden implementar conductes per a què l'ajudin a ser més funcional i disminuir les conductes disfuncionals del TEA. Com a conseqüència, es milloraria la qualitat de vida del subjecte.

Tot i que hi hagi símptomes que es repeteixen en la majoria dels casos, es pot observar com el Trastorn de l'Espectre Autista és “profundament heterogeni i amb diferències individuals molt marcades que es poden associar a diversos trastorns”(Lopez, Rivas y Taboada, 2009, p. 558).

3.3 La importància de la inclusió a les aules

És un fet que la inclusió és un dret fonamental i una necessitat en la vida de les persones. És per això que la inclusió es defineix com “una manera de viure junts, basada en la creença que cada individu és valorat i pertany al grup. Per tant, una escola inclusiva, serà aquella en la que els estudiants se senten inclosos en l'aula i a l'escola”. (FEVAS, 2010, p. 18).

Gràcies a això, tots els alumnes i les alumnes se senten que tenen un lloc entre els seus companys i companyes, sent acceptats per la seva singularitat, valorats per les seves fortaleces i ressaltant les seves potencialitats. Per tant, l'escola, i en concret els docents de referència, haurien de ser els encarregats d'expressar al màxim tot el comentat anteriorment, però assumint la responsabilitat de formar en la diferència, és a dir, reconèixer que en la diversitat està la riquesa i sobretot per assumir aprenentatge. Com deia Parrilla (2005): “Plantejar a l'aula que tots som diferents en alguna manera és una opció molt més enriquidora que plantejar que tots som iguals menys Pedro” (p. 121). O com deia Rober Bath (1990): “Les diferències tanquen grans oportunitats d'aprenentatge. Les diferències constitueixen un recurs gratuït, abundant i renovable” (p.26).

Com a feina del docent, és important educar en valors diàriament a l'aula des d'edats primerenques de manera espontània per demostrar que és necessari implementar-ho en cada activitat, joc o rutina que s'estigui duent a terme per finalment incloure-ho en la manera d'actuar dels infants. Gràcies a això, estarem fomentant la convivència, l'empatia, l'acceptació dels altres; deixant de banda qualsevol discriminació.

L'educació a partir de la inclusió és un procés que ha d'assumir l'escola per buscar allò que s'adapta millor als infants que presenten alguna diversitat. Per aquest motiu, serà necessari també la presència de professionals del sector especialitats en NEE (necessitats educatives especials) que presenti l'alumne/a en particular per proposar alternatives per tal que aquest se senti inclòs en el dia a dia deixant de banda les dificultats que li pugui suposar realitzar segons quines accions. Referent amb l'explicat anteriorment, Miquel Gómez (2019), psicòleg-psicoanalista i escriptor del conte “Remi un nen que fa sol”, defèn en el seu conte infantil, la importància d'estar disposat a operar un canvi en un mateix que, si es fa, pot donar lloc que el nen amb autisme també el pugui fer, ja que les persones amb autisme necessiten una persona referent que els faci de guia.

Tortosa (2019) en el conte, "Remi un nen que fa sol" suggereix canviar les pràctiques que es duen a terme creant activitats on tots puguin participar sense importar les limitacions, fer més èmfasi en vèncer les dificultats que hi ha en l'accés i la participació i, tractar la diversitat com una riquesa en l'aprenentatge de tots.

Segons Rivère (2001), la intervenció educativa que s'ha d'aplicar es basa en crear contextos més normalitzats i naturals possibles, valorar el caràcter funcional i la utilitat pel desenvolupament posterior dels objectius, donar prioritat a les competències comunicatives des de perspectives pragmàtiques i funcionals, estimular processos d'aprenentatge en ambients el menys restrictius possible, utilització dels companys/es i adults com agents de canvi evolutiu.

Una de les maneres en què es podria utilitzar per potenciar aquesta inclusió seria a partir de la presència de contes a l'aula, la qual es basarà principalment en el meu treball de final de grau.

La literatura infantil aplicada en el Trastorn de l'Espectre Autista

3.4 Els contes per promoure la comprensió i inclusió

El conte és un recurs molt ric per transmetre coneixement als infants. Gràcies a aquests, els nens i nenes estimulen la pròpia imaginació i creativitat; afavoreix a la memòria; amplien capacitats de comprensió; s'enriqueix el vocabulari; són una base pel desenvolupament intel·lectual, comprenent els conceptes amb més rapidesa i ajuden a empatitzar amb el món. (Escola Infantil Nemomarlín Torneo, 2020). A més, és un material que ajuda a crear un ambient positiu i augmentar les interaccions socials. En aquest cas, ajudarà a la comprensió del trastorn i com a conseqüència a millorar les relacions socials amb infants amb TEA, ja que amb aquesta eina podran empatitzar i reconèixer les conductes pròpies del trastorn.

Tanmateix, com que els nens i nenes d'edats primerenques, en aquest cas quatre anys, encara no han après a llegir, serà fonamental la referència a la feina dels adults, en aquest cas la de l'educador/a, que serà el que faci de mediador/a entre l'infant i el conte.

Està demostrat que els nens i nenes quan estan assabentats sobre l'existència del Trastorn d'Espectre Autista, a l'aula o en el seu entorn proper, de manera clara, precisa i directa, aquests responen amb una gran acceptació i comprensió cap al company/a que ho pateix. (Escola Infantil Nemomarlín Torneo, 2020).

3.5 Com afrontar aquesta temàtica a les aules amb nens/es de quatre anys

3.5.1 Etapa del desenvolupament en els infants de quatre anys

Els infants quan arriben als quatre anys, gràcies al seu desenvolupament maduratiu seran capaços de:

(American Academy of pediatrics, 2015) i (Centro de Control y la Prevención de Enfermedades, 2020).

- Pel que fa a **l'àrea cognitiva**, reconeixeran bé un conte si aquest ha sigut explicat amb freqüència, podran inclús seguir les frases del que diu a continuació. A més, se sentiran interessats per conèixer més sobre allò que els envolta i faran preguntes per satisfer la seva curiositat i així ampliar els seus coneixements.
- Pel que fa a **l'àrea social i emocional**, aquests es trobaran en una etapa on les relacions socials seran un punt imprescindible pel seu desenvolupament. Es convertiran en agents socialitzadors dels quals, començaran a ser conscients de les persones que es troben en el seu voltant, encara més, els agradarà col·laborar amb els altres i ajudaran quan una persona ho necessiti, sigui a realitzar una feina o donant consol, si ho requereix. Per tant, es pot considerar que seran molt més empàtics que en els nivells d'edat anteriors. A més a més, a l'hora de jugar, aquests tindran una fàcil capacitat per transformar-se en una altra persona o en elements. Això significa que el nivell d'observació i atenció serà molt més elevat.
- Pel que fa a **la memòria**, els nens i nenes ja comptaran amb una memòria conscient, és a dir, allò que vegin, aprenguin si els ha semblat important, se'ls quedarà en la memòria a llarg termini, fins i tot en arribar a l'etapa adulta. Gràcies al desenvolupament del llenguatge, també desenvoluparan la memòria autobiogràfica, fent que es formi així trets de la seva personalitat. (Red Cenit, 2018)

Si aquests trets els relacionem amb la creació d'un conte, podem veure com els nens i nenes en escoltar-lo, farà que els entri la curiositat d'aprofundir més sobre allò que li succeeix a un company/a de l'aula i, per tant, faran preguntes per poder empatitzar amb ell i ampliar els seus coneixements. A més, gràcies a la consciència de la persona que tenen al seu costat, s'interessaran a acompanyar-lo en la realització de certes feines o hàbits, com per exemple, penjar la jaqueta en el penjador. Així doncs, estaran col·laborant amb ell/a de manera que li faciliti la realització de certes tasques. També, el conte serà una eina que ajudarà al/la docent a transmetre el coneixement, però aquest/a serà l'encarregat de fer que els aprenentatges s'interioritzin de manera significativa per a què s'integrin en la memòria conscient.

3.5.2 Com hem de transmetre els coneixements?

A l'hora d'abordar temes amb els infants, és rellevant saber en quin punt maduratiu es troben i adaptar la manera d'explicar la temàtica desitjada a les seves capacitats d'enteniment. Tot i això, és important no caure en infantilitzacions, ja que ells són capaços de comprendre allò que s'està dient sempre que s'expliqui de manera clara i senzilla. El que s'ha d'evitar és parlar més lent per ajudar a la comprensió. Està clar que s'haurà d'optar per parlar amb entonació i de manera clara, però no és necessari parlar lent de manera exagerada. A més, és important que l'adult utilitzi expressions i paraules que fa servir en el dia a dia per a què el nen/a pugui ampliar el vocabulari; utilitzar un to de veu exagerat, és a dir, parlar massa agut, impedirà que facin una comprensió precisa i clara. Ús de frases massa curtes i simples, ells/es poden entendre molt més del que creiem i està bé, també, poder introduir paraules més tècniques per fer més rica la seva llengua.

4. Metodologia del treball

La metodologia utilitzada en aquest treball ha sigut qualitativa a través de l'anàlisi de vuit contes infantils dirigits a infants de la segona etapa d'educació infantil (tres a sis anys), per tal de veure com s'explica què és el Trastorn de l'Espectre Autista.

També s'han fet dues entrevistes a professionals, les quals han aportat diferents punts de vista sobre el TEA.

4.1 Procediment de recollida de dades

4.1.1 Contes infantils

4.1.1.1 Tria dels contes

Per a la tria dels contes infantils, primer de tot, han estat escollits segons si estaven dirigits a infants, preferiblement de quatre anys. Si no era possible, que fossin dirigits a nens i nenes d'entre tres i sis anys. S'ha fet una recerca a biblioteques municipals buscant contes que fossin atractius per a ells, que tractessin el TEA de diferents maneres (de manera més abstracta, en situacions quotidianes, que expliquessin les simptomatologies, que expliquessin la manera correcta d'actuar...) i que la data de la publicació fos preferiblement recent, tot i que en alguns casos no ha estat possible.

Taula 1. Contes escollits per l'anàlisi.

<i>Cuidem d'en Louis</i>	Ely, L; Dumbar, P (2005)
<i>El casc blau</i>	Santos, O (2022)
<i>Sigueu amics</i>	Yoon, S (2016)
<i>Lila, la pequeña libélula</i>	David Gómez (2018)
Lucas y el trabajo en equipo	Packiam, T (209)
<i>El cassó d'en Gerard</i>	Carrier, I (2010)
<i>Superhéroes</i>	Aliaga, R (2011)
<i>ReMi un nen que FaSol</i>	Gómez, M (2019)

Elaboració pròpia

4.1.1.2 Anàlisi dels contes

Un cop triats els contes, s'ha fet una taula comparativa on s'ha analitzat, primerament, el contingut i, en segon lloc, els paratextos.

En la primera taula, en l'anàlisi del contingut, s'ha tingut en compte, en primer lloc, si en els contes tracta què és el Trastorn de l'Espectre Autista o si pel contrari parla sobre com tractar a aquestes persones. Seguidament, es valora la simptomatologia exposada, és a dir, si posen en evidència alguns dels patrons que poden presentar aquests nens i nenes com seria: la manca de la parla, la repetició de frases, els moviments estereotipats, la molèstia al soroll, com se senten i la poca tolerància als imprevistos. Finalment, es considera si en els contes es parla sobre la utilització d'elements per a la millora del benestar de l'infant o bé si hi ha implicació d'algun professional del sector per donar suport a l'infant a l'aula.

En la segona taula, en l'anàlisi dels paratextos, s'ha extret de cada conte: el context de la història, com són les il·lustracions, com és la lletra i el text, els colors emprats, la portada i aspectes que es destacaven en el conte. Sota de cada element s'ha descrit breument per, posteriorment, extreure els elements en comú que tenen tots els contes. Això servirà per veure quins són els trets que més s'utilitzen per decidir quins es podran aprofitar per a la creació del conte i a més, quins seran aquells que potser no s'utilitzen i es considera important plasmar-ho.

Les taules comparatives utilitzades per analitzar els contes i que posteriorment han servit per veure els recursos més emprats són les següents:

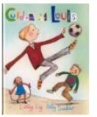

Taula 2. anàlisi de continguts dels contes.

CONTE	QUÈ ÉS?	COM TRACTAR	CONTINGUT						UTILITZACIÓ D'ELEMENTS O REFORÇ PROFESSIONALS DEL SECTOR
			SIMPTOMATOLOGIA						
			Manca llenguatge	Repetició de frases	Moviments estereotipats	Molèstia de soroll	Com se senten	Poca tolerància d'imprevistos	
CUIDEM D'EN LOUIS		Com els companys adapten l'escola a l'infant amb TEA.		✓	✓				Reforç de professional de suport (vetlladora). Utilització de casc en moments d'angoixa.
EL CASC BLAU	Quines són les particularitats del TEA? Molèstia del soroll i molèstia del contacte visual.	Com els companys adapten l'escola a l'infant amb TEA.				✓	✓		
SIGUEU AMICS		Com el seu entorn actua davant la manca de llenguatge.	✓		✓				
LILA LA PEQUENA LIBÈLULA	Com s'actua davant el neguit de la poca tolerància amb els imprevistos.							✓	

CONTE	QUÈ ÉS?	COM TRACTAR	CONTINGUT						UTILITZACIÓ D'ELEMENTS O REFORÇ PROFESSIONALS DEL SECTOR
			SIMPTOMATOLOGIA						
			Manca llenguatge	Repetició de frases	Moviments estereotipats	Molèstia de soroll	Com se senten	Poca tolerància d'imprevistos	
LUCAS Y EL TRABAJO EN EQUIPO	Quines són les particularitats del TEA? Poca tolerància d'imprevistos, obsessió per un tema, molèstia del soroll.					✓		✓	Utilització d'un casc en moments d'angoixa.
EL CASSÓ D'EN GERARD	Com és viure amb certes dificultats.						✓		
SUPERHÈROES	Com és viure amb certes dificultats i valorar positivament la dificultat.								
REMI UN NEN QUE FASOL	Que es fa davant de la molèstia de soroll i contacte visual.	Com els companys adapten l'escola a l'infant amb TEA.				✓	✓		

Elaboració pròpia

Taula 3. Anàlisi de paratextos dels contes.

PARATEXTOS						
CONTE	CONTEXT	IL·LUSTRACIONS	LLETRA I TEXT	COLORS	PORTADA	DESTACA
CUIDEM D'EN LOUIS	Escola	Elaborades però amb un toc infantil.	Petita i rodona Lletra minúscula.	Vius	Protagonista i el títol visual.	Posen al costat del nen allò que repeteix.
EL CASC BLAU	Escola	Elaborades però amb un toc infantil.	Petita i rodona Lletra minúscula.	Vius vermell: angoixa calma: blau	Protagonista i el títol visual.	Destaca la paraula "casc blau".
SIGUEU AMICS	Escola	Elaborades però amb un toc infantil.	Gran Lletra minúscula amb paraules destacades en negreta i majúscula.	Colors neutres, destaca el vermell.	Protagonista i el títol visual.	Manca de parla sent un mim. Les barreres que li posen es representa amb objectes imaginaris dibuixats amb línies discontinües vermelles.
LILA LA PEQUENA LIBÈLULA	Entorn familiar	Elaborades però amb un toc infantil.	Petita i punxeguda. Lletra minúscula. Amb paraules destacades en negreta.	Vius	Protagonista i el títol visual.	Representada amb animals.

PARATEXTOS

CONTE	CONTEXT	IL·LUSTRACIONS	LLETRA I TEXT	COLORS	PORTADA	DESTACA
LUCAS Y EL TRABAJO EN EQUIPO	Escola	Elaborades però amb un toc infantil.	Petita i rodona.	Vius	Protagonista i el títol visual.	Al final del llibre hi ha recomanacions per a mestres i famílies sobre com tractar aquest trastorn.
EL CASSÓ D'EN GERARD	Situacions quotidianes	Senzilles	Gran i rodona Lletra minúscula.	Negre, vermell i verd.	Protagonista i el títol visual.	No es representen figures humanes.
SUPERHÉROES	Escola	Molt elaborades amb dibuixos exagerats i de fantasia.	Gran Lletra minúscula.	Vius	Protagonista i el títol poc visual.	Representa els trastorns o malalties com una possibilitat.
REMI UN NEN QUE FASOL	Escola	Elaborades però amb un toc infantil.	Petita i rodona Lletra minúscula amb paraules destacades en majúscula.	Vius	Protagonista i el títol visual.	Molèstia de so representada amb majúscules, gargots i lletres grans.

Elaboració pròpia

4.1.2 Entrevistes

S'han realitzat dues entrevistes a professionals de l'àmbit educatiu i psicològic.

En primer lloc, s'ha dut a terme a una mestra d'educació infantil amb més de vint anys d'experiència en el sector de l'educació, la qual a la seva aula hi ha un nen que pateix el Trastorn de l'Espectre Autista. S'han fet vuit preguntes relacionades principalment amb la manera en la que s'inclou aquest infant a la classe i el tractament del trastorn a l'aula.

En segon lloc, s'ha fet l'entrevista a una psicòloga amb més de vint anys d'experiència, la qual té, actualment, un gran nombre de pacients amb el Trastorn de l'Espectre Autista. S'ha fet un total de nou preguntes relacionades amb la seva opinió davant del tractament d'aquest trastorn a l'aula i de les eines que es poden utilitzar pel coneixement d'ell. A més, al finalitzar l'entrevista s'han realitzat un seguit de preguntes (en total vuit) sobre la resolució dels possibles conflictes o crisi que ha servit per dur a terme l'última part del conte infantil.

Les transcripcions de les entrevistes es troben a l'Annex 2.

5. Disseny de la proposta

5.1 Procés de creació del conte infantil

○ Detecció de la problemàtica

Des del primer moment la idea d'aquest treball era la creació d'un conte, però no tenia molt clar quina era la temàtica que volia plasmar. Durant el període de pràctiques, em vaig adonar que a l'aula on estava, hi havia un infant que tenia Trastorn de l'Espectre Autista. La resta d'alumnes sabia que alguna cosa succeïa, però no hi posaven nom, inclús moltes vegades veien comportaments i no sabien relacionar-los, nomenant-lo com si fos un nen petit. Per aquest motiu, vaig considerar que era important que ells i elles també fossin conscients i per això vaig decidir crear un conte per a què, adaptat a les seves capacitats, poguessin conèixer el trastorn i el perquè de moltes conductes.

○ Redacció del conte infantil

Un cop detectada la meua inquietud, vaig buscar altres contes que parlessin de la temàtica per veure de quina manera es tractava, quins eren els punts en comú que s'acostumava a utilitzar i que era allò que no es tractava. Això em va ajudar a determinar quina era la temàtica i els recursos que usaria i quins afegiria jo de nou i vaig fer una pluja d'idees d'allò que m'agradaria que formés part.

Seguidament, vaig revisar la teoria del marc teòric per decidir quin contingut volia que aparegués en el meu conte i, posteriorment, vaig fer una pluja d'idees.

Una vegada feta la pluja d'idees amb la simptomatologia que volia que aparegués, vaig començar a estructurar el conte i a pensar quin volia que fos l'argument d'aquest. Tenia molt clar des del principi que volia que s'anomenés el trastorn, ja que trobo important dir les coses pel seu nom i donar a conèixer altres realitats. També, volia representar situacions que fossin quotidianes pels infants, per a què hi hagués un fàcil reconeixement de les conductes i es pogués posar remei, dins de les possibilitats. Per aquest motiu, també vaig decidir que les plasmaria de manera exagerada per a què fos més fàcil posar-se en la pell i sentir allò que els està succeint.

A més, en el llibre *l'autisme explicat als no autistes* de Brigitte Harrisson i Lise St. Charles (2020), exposen l'autisme com un trastorn que té una doble cara: aquella que es veu (es veuen de manera externa les conductes que tenen les persones amb TEA) i aquella que no es veu (com s'estan sentint realment aquelles persones). Vaig trobar molt interessant plasmar aquesta doble cara per a què tothom que llegís el conte pogués empatitzar i entendre el perquè de l'actuació de la gent que pateix el trastorn. Per tant, al llarg del conte, s'ha anat fent una comparativa de les diverses situacions quotidianes segons com es veu el trastorn des de fora i que és el que està realment passant dins de les persones que tenen TEA. Per plasmar-ho, vaig decidir posar nom a les dues cares. Aquella que és visible per tots la vaig anomenar Rosso (color vermell en italià). Aquella que únicament veuen les persones amb TEA la vaig anomenar Blu (color blau en italià). Tenia clar, però, que no volia personificar les cares, per tant, les vaig representar amb una forma indefinida. Seguidament, vaig pensar en el protagonista que va anar canviant fins a acabar sent una nena que es va anomenar Bianca (color blanc en italià). Es va triar aquest color, ja que està relacionat amb la puresa i en la infantesa, allò que no ha estat encara corromput.

M'agradaria remarcar que els noms dels personatges són colors en italià per fer homenatge a una experiència que vaig viure fa un any. Aquesta va ser viure un any a Florència, una ciutat italiana, la qual es va convertir en una etapa molt important en la meua vida.

Finalment, em va costar decidir-me en com acabar el conte, ja que sempre havia sostingut la idea d'explicar el que és i no donar pautes sobre com s'ha de comportar el voltant de l'infant, pel fet que depèn molt de la simptomatologia concreta. Tot i això, com les situacions que han estat plasmades han sigut força generals, vaig acudir a una psicòloga especialitzada i ella em va explicar quina seria la manera més adequada per actuar davant de les situacions exposades. Finalment, vaig decidir incloure la presència d'una professional, perquè en el dia a dia de les aules aquests/es professionals estan

presentes i també volia que els/les alumnes puguin reconèixer-lo. L'he anomenat Viola (color violeta en italià).

Una vegada vaig tenir clar el contingut del conte i com s'estructuraria, vaig començar a escriure la història, els primers esborranys, i a mesura que anava escrivint apareixen altres idees que feia que canviessin per complet la història. Un cop em van convèncer, vaig ensenyar el primer esborrany a la meva tutora i a dues mestres d'educació infantil, una d'elles encarregada de la biblioteca escolar on ella treballa i em van donar retroaccions.

- **Modificacions**

El *feedback* per part de les professionals va ser en general positiu, em van transmetre que la idea era molt bona i fàcil d'entendre els punts de vista. Tot i que coincidien en el fet que possiblement el personatge de la Rosso no s'entenia del tot. Era massa abstracte per a què els nens/es compreguessin que aquest personatge representava com es veia el TEA des d'un punt de vista extern. Per aquest motiu, vaig decidir eliminar-lo de la història, ja que únicament abolint el seu nom se seguia entenent a la perfecció o fins i tot millor. Tot i això, aquest continua apareixent igualment, en forma de color, però sense donar-li el protagonisme.

També vaig haver de fer alguns canvis en el vocabulari, perquè de vegades podia resultar massa complex per infants de quatre anys.

- **Il·lustracions**

Un cop vaig fer totes les modificacions pertanyents que m'havien recomanat les professionals, vaig contactar amb una noia graduada en belles arts i especialitzada en dibuix digital, per a què em donés un cop de mà amb les il·lustracions. Primer de tot, vaig mostrar-li la història i li vaig ensenyar quines eren les meves idees d'il·lustracions.

Ella, seguidament em va fer el primer esbós de la protagonista, la Bianca, per veure si el seu estil s'adaptava a la meva idea. La meva resposta va ser molt positiva i vaig explicar-li la importància que li volia donar al color en el meu conte.

Figura 1. Primers esbossos de les il·lustracions del conte.

Elaboració pròpia

La importància del color en la història

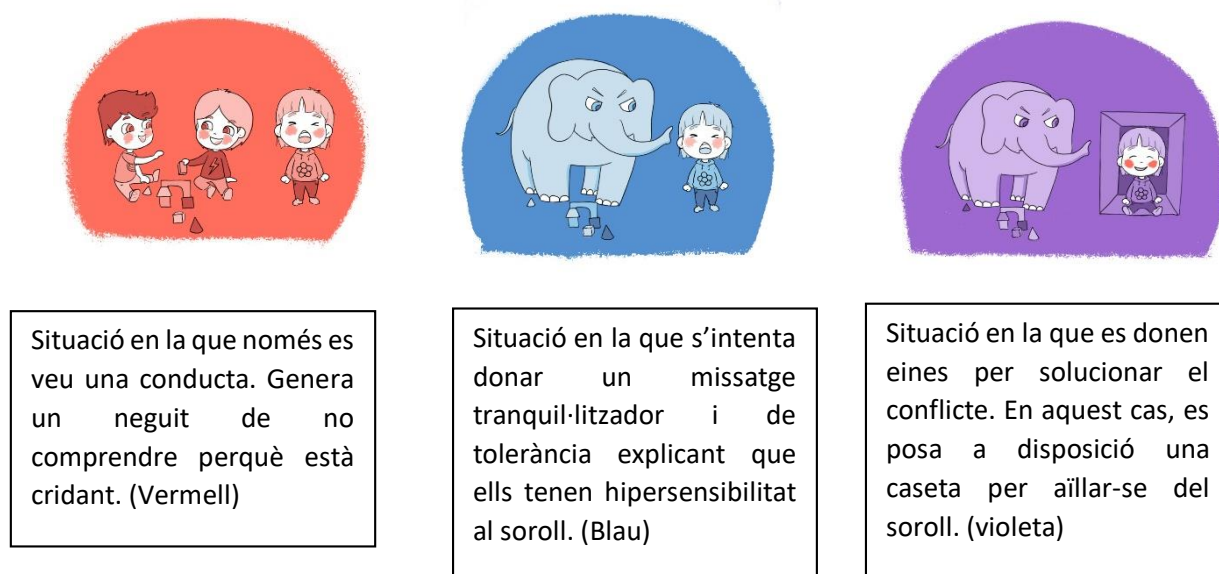
A l'inici quan vaig començar a plantejar les situacions que sortirien en el conte i en pensar en la doble cara que volia representar, hi havia una tendència molt clara tota l'estona. En una cara es presentava l'angoixa, el malestar, la incertesa. En canvi, en l'altre intentava explicar a través de les exageracions com se sentia la protagonista, és a dir, es buscava transmetre al lector un missatge tranquil·litzador, explicant el perquè d'aquelles conductes, cercant sempre una empatització. És per això, que a l'hora de pensar en el color vaig adonar-me que a mi el l'angoixa, l'ansietat i la incertesa me'l transmetia el color vermell. En canvi, aquell que m'ajudava a tornar a la calma i a ser tolerant era el color blau. En aquest moment, vaig pensar que una bona idea per exposar aquestes emocions al màxim seria utilitzant només aquests en les seves diverses saturacions.

Vaig començar a buscar informació per contrarestar les meves sensacions i, cal destacar que no en totes les fonts cercades feien la mateixa relació amb el color. Hi ha un psicòleg, però, que coincideix força amb la meva experiència. Aquest és Oscar Castellero (2018), i explica que el vermell es pot vincular amb la falta de control i perill. En canvi, el blau amb la tolerància, la serenitat i la calma. A més, sovint també es relaciona el color blau amb el col·lectiu del TEA (Moral et al, 2021, p. 225).

Tot i això, en el llibre *psicologia del color*, relacionaven el vermell amb l'agressivitat (Heller, 2009, p.65) i el blau amb la simpatia i l'armonia (Heller, 2009, p.23), però no era exactament el que jo buscava. Altres fonts com per exemple en la pel·lícula infantil *Inside out*, es representava el vermell sent la ira i el blau la tristesa (Docter, 2015). Un altre exemple podria ser un conte *El monstre dels colors*, el qual feia la mateixa relació que en la pel·lícula (Llenas, 2012). Tot i això, en el conte *el casc blau* (conte que vaig analitzar) les situacions que a la nena li creaven angoixa les representaven amb vermell, i aquelles

que la feien tornar a la calma les representaven en blau (Santos, 2022). És per això que em vaig adonar que hi havia diferents interpretacions en la relació de les emocions i els colors. Per tant, vaig decidir continuar amb la meva proposta. El blau el lligaria amb la tolerància i la serenitat i el vermell amb la falta de control, la inquietud de no saber com actuar i el nerviosisme. Altrament, sorgeix un altre color, el violeta. Es va decidir aquest color perquè resulta la unió del vermell i del blau, volent fer un símil de la tolerància de les dues cares que té el TEA, mostrant possibles solucions per millorar el benestar o evitació de la situació.

Figura 2. Il·lustracions del meu conte.

Elaboració pròpia.

○ Creació d'una guia per a la lectura del conte

En finalitzar la redacció del conte i les il·lustracions, vaig creure oportú crear una guia dirigida als docents i familiars, la qual es troba a les últimes pàgines d'aquest. Per una banda, matisant el perquè s'havia plantejat d'aquella manera el contingut del conte. I per l'altre, recomanacions i totes les temàtiques que es tracten.

Pel que fa al contingut del conte, s'explica, en primer lloc, perquè s'ha decidit explicar aquesta temàtica a partir de la comparació de les mateixes situacions vistes per les persones amb TEA i les que no en tenen. Seguidament, s'exposa el perquè s'utilitzen tres colors (blau, vermell i violeta, en diferents saturacions). Posteriorment, es presenten els personatges, amb el perquè s'han decidit triar aquests

noms. He decidit explicar-ho, ja que tot té un sentit i, per tant, també volia que els lectors poguessin comprendre els elements no són tan evidents.

En l'última pàgina, s'ha afegit un apartat fent recomanacions sobre com llegir el conte i finalment, allò que al llarg de les pàgines es va treballant.

○ Maquetació

Un cop totes les il·lustracions van estar finalitzades, vaig començar a donar forma al conte amb l'aplicació InDesign. Tot i ser una mica complicada, era la més completa després de fer una investigació i ser assessorada per professionals del sector sobre les millors aplicacions de maquetació. Així doncs, vaig començar a afegir el text i finalment les imatges tenint cura que totes les il·lustracions i textos tinguessin la mateixa mida i tipografia. Al final del conte, vaig afegir les quatre pàgines de la guia pels docents i famílies.

Un cop acabat aquest procés, el conte ha estat imprès en una copisteria.

El conte en PDF es pot veure a l'annex 1.

6. Resultats

6.1 Resultats de l'anàlisi dels contes

Un cop realitzades les taules d'anàlisi, vaig poder adonar-me d'aquelles característiques que més es repetien en els contes seleccionats prèviament. D'aquesta manera, em va servir per poder veure els recursos més emprats i així decidir si l'utilitzava també en el meu conte o no. A més, també em va servir per adonar-me d'allò que no es tractava i, per tant, incloure-ho jo en la meva creació.

Pel que fa al contingut, si primer ens centrem en com es tracta la temàtica, cal destacar que dels vuit contes analitzats, cinc parla sobre el que és i els quatre restants parla sobre com actuar davant d'aquesta situació. Tot i això, hi ha alguns que es treballen tan com actuar com el que és. En el meu cas, jo vaig decidir optar per explicar el trastorn i que pogués ser un recurs per a què els infants que estiguessin en contacte amb nens o nenes amb TEA els fos fàcil entendre el perquè d'algunes accions. Tot i això, al final del conte també s'ha inclòs de quina manera solucionar els problemes que poden sorgir. En l'anàlisi, he pogut veure que en cap conte s'anomena el trastorn i, per tant, he decidit incloure-ho, ja que trobo necessari que es posi nom. Continuant amb la simptomatologia, el que més es repeteix són els moviments estereotipats (s'explica a dos contes), la poca tolerància als imprevistos (s'explica a dos contes) i la molèstia de soroll (s'explica en tres contes). Tot i que també se centren molt a parlar sobre com se sent l'infant davant de situacions com la incomprensió i ansietat (es parla a tres contes). Per aquest motiu, jo vaig decidir incloure'ls en la meva creació, però afegint-ne d'altres,

com: la manca de la parla, la dificultat de mantenir la mirada, l'aleteig dels braços, por a l'aigua, la manca de permanència en el temps i colpejar-se el cap.

L'última característica analitzada ha sigut la utilització d'elements o presència de professionals del sector per millorar el benestar de l'infant. Únicament en tres contes s'utilitza un dels dos recursos. En dos d'ells es fa servir un casc per fer front a la molèstia del soroll i en l'altre, està present la figura d'una vetlladora. En el meu cas, surt representada la figura del professional de suport sense especificar-la (la Viola) i s'usen elements de suport com una caixa de cartó per refugiar-se del soroll extern, pictogrames per ajudar en la comunicació de l'infant i, altres recursos més afectius (abraçades o seure al costat de la persona de referència).

En el segon gran punt, els paratextos, s'han analitzat els elements principals que complementen els textos dels contes seleccionats. En primer lloc, el context que més es repeteix la història és a l'escola amb sis contes. En el meu cas, he decidit basar-ho principalment en l'escola, però també en situacions quotidianes com, situacions familiars on el context és la llar. Seguidament, les il·lustracions, sis de vuit són elaborades però oferint un toc infantil. Conjuntament amb la il·lustradora, vam decidir que les imatges del conte buscarien tenir un toc infantil per així apropar-se més al públic més petit.

La lletra acostuma a ser més aviat petita, arrodonida i minúscula. Tot i que en molts contes s'utilitza el recurs de destacar algunes paraules o frases clau en majúscula, negreta o amb algun color que destaquí. Jo he optat per escollir una lletra arrodonida (Arial regular) en lletra número disset. Pel que fa a la contraportada, he escollit una de diferent (Patrick Hand SC) en lletra vint-i-u.

Els colors que es fan més ús són els càlids (cinc llibres de vuit els utilitzen). Tot i que en els altres que fan servir una gamma més neutra, sempre està la presència del color vermell per representar l'angoixa, el mal estar, la incomprensió. En el meu cas, vaig pensar que seria interessant el color blau, el vermell i el violeta i jugar amb les seves saturacions.

Pel que fa a la portada, en tots els contes està present el protagonista de la història i set de vuit contes el títol és visual i destaca. En el meu cas he seguit el que hi ha en tots els contes, és a dir, el títol és visual buscant, també, que cridés l'atenció del lector per convidar a la lectura i surten presents les dues protagonistes de la història (la Bianca i la Blu).

Finalment, vaig fer un apartat per remarcar allò que és destacable en el conte. Tres de vuit contes comparteixen la utilització de figures que no són humanes, com elements més abstractes o animals.

6.2 Resultats de l'anàlisi de les entrevistes

S'han realitzat dues entrevistes a dues professionals del sector, per tal de conèixer la realitat a les aules i en la vida quotidiana i per saber que n'opinen elles sobre els contes com a mitjà de transmissió del

coneixement. La primera s'ha fet a una mestra d'educació infantil, la qual a la seva aula hi ha dos infants que tenen TEA, però amb diferents graus: un d'ells parla i es relaciona més amb el seu voltant i, en canvi, l'altre no parla i les relacions i habilitats socials són més limitades. La segona, és psicòloga i compta amb diversos pacients que pateixen aquest trastorn.

A continuació, s'explica algunes de les respostes que han sigut útils per a la realització del conte. Tota la resta es troben a l'annex 2.

Primerament, davant de les preguntes per conèixer el dia a dia del trastorn, les dues professionals estan d'acord que les relacions amb els altres són complicades, destacant per part de la psicòloga que és més complicat quan no existeix la parla. És per això que la mestra està constantment creant activitats per a promoure la inclusió. A més, destaca que en els moments de crisi intenten que els infants es calmin fent-los entendre la situació i que la persona de suport intenti que l'infant amb TEA torni a la calma. Per aquest motiu, en el meu conte he decidit exposar diferents situacions en les quals el nen o nena està duent a terme activitats conjuntament amb la resta de companys per promoure la inclusió.

En segon lloc, va haver-hi un bon feedback davant de la utilització de contes per a explicar aquest trastorn, ja que segons la mestra és un recurs que els agrada molt i a l'hora estan aprenent. Segons la psicòloga el conte ajuda al fet que la informació entri de manera més atractiva i fa que s'assoleixi millor el coneixement. Contràriament a la psicòloga, que coneix un ampli ventall de contes que parlen sobre aquesta temàtica i els utilitza en les seves teràpies, la mestra no en coneix cap i posa en dubte la seva formulació exposant que hi ha moltes casuístiques i graus diferents.

Seguidament, se'ls hi va preguntar en que centrarien el contingut del conte. Totes dues estan d'acord en la importància d'explicar el que és el trastorn sempre adaptant el llenguatge a l'estadi maduratiu dels nens i nenes. A més, van coincidir en expressar la necessitat d'explicar també la manera d'actuar davant de situacions de crisi per a què a la resta de nens puguin empatitzar i saber com actuar. És per això, que vaig decidir incloure una segona part on es proposessin solucions, consultades prèviament a la psicòloga, per tal que hi hagi uns fonaments.

7. Descripció del producte

Com és viure amb la Blu, és un conte infantil dirigit a infants de quatre anys, principalment, tot i que és apte per a infants del segon cicle d'educació infantil (tres a sis anys). En ell s'explica la història de la Bianca, una nena que té TEA, en la que dins seu viu la Blu. Ella i la Blu viuen diàriament situacions que poden resultar complexes, però gràcies a l'ajuda de la Viola i el seu voltant sembla que tot es converteix en una mica més fàcil.

○ Objectiu general

L'objectiu principal de la creació d'aquest conte és que els infants, principalment de quatre anys, puguin comprendre i reconèixer-lo a l'aula i en el seu entorn a més, d'aportar certes ajudes per millorar el benestar tant de l'infant amb TEA com de la resta.

○ Objectius d'aprenentatge

- Saber què és el TEA.
- Reconèixer en la vida quotidiana situacions relacionades amb el TEA.
- Empatitzar amb la situació del/la company/a.
- Conèixer i aprendre diverses maneres d'acompanyar a l'infant.

○ Continguts d'aprenentatge

- Trastorn de l'Espectre Autista
- Formes d'actuació davant de crisi
- Instruments d'actuació davant de manca de parla

○ Eixos de desenvolupament i aprenentatge que es treballen

L'eix de desenvolupament que es treballa en el conte ha estat extret del nou currículum del segon cicle d'educació infantil.

Aquest és, un infant que forma part de la diversitat del món. M'he centrat més concretament en el subtema d' "avançar en la relació amb els altres en condicions d'igualtat, creant lligams, per construir la pròpia identitat basada en els valors democràtics i de respecte als drets humans". I els següents sabers que es treballen en el segon cicle d'infantil, com:

- Sensibilitat i percepció de les necessitats i els desitjos dels altres amb una progressiva actitud d'ajuda i de col·laboració.
- Disposició al diàleg i flexibilització d'actituds personals, amb acompanyament de l'adult.
- Assertivitat i acords en la resolució de conflictes.
- Iniciació a la comprensió i la valoració de la diferència i la diversitat per a l'enriquiment col·lectiu i del grup.

○ Forma i format del material

El conte creat té un total de quaranta pàgines, en les que es divideix entre la història (trenta) i les notes per als docents i familiars (quatre), la portada i la contraportada (dues) i pàgines prèvies a la història (quatre). Té una mida de 20 centímetres tant de llargada com d'amplada, per tant, és

quadrat. Les pàgines de dins tenen un gramatge de 130 grams i la portada i la contraportada compten amb un de 350 grams. El seu acabat és brillant.

Aquest es presentarà en format físic. Tot i que també em vaig plantejar fer-lo en format digital, vaig voler aprofitar el punt fort que té un conte que és poder aproximar-te als infants i crear un moment íntim, optant per la proximitat humana. Considero que amb el conte digital aquest punt fort es perdria.

7.1 Validació del material

Per a la validació del material, s'ha creat un qüestionari amb la plataforma *Google Forms*, el qual ha sigut enviat a tres mestres d'educació infantil, dues d'elles especialitzades en NEE i una d'elles especialitzada en biblioteques escolars; una psicòloga i una família amb un infant sense TEA. S'ha optat per enviar-lo a persones amb diferents professions i rols, per tal de poder conèixer diversos punts de vista.

Per a la visualització del conte, s'ha utilitzat la pàgina web *flipbooklets*, ja que m'ha semblat útil perquè mostra el conte com si fos un llibre i així ajuda al lector a apropar-se a la idea de com seria imprès. Es troba a l'annex 1.

Les preguntes han estat centrades a avaluar el grau d'adequació del contingut de la història, la rellevància del conte en l'aprenentatge dels infants i la rellevància de la guia de lectura per a docents i famílies, l'adequació del disseny com serien: les il·lustracions, el tipus i mida de la lletra i la portada. I per acabar, s'ha donat l'oportunitat d'aportar opinions personals per tal de rebre crítiques constructives de cara a una possible millora del conte.

Totes les crítiques rebudes han estat bones. A més a més, han fet algunes propostes, com seria, l'ús de pictogrames en el conte per a què els infants amb TEA el puguin comprendre millor, emfatitzar la importància del vincle de l'adult professional i la utilització de lletra de pal per a què els infants puguin llegir de manera autònoma el conte. Pel que fa a l'emfatització del vincle per part de l'adult, estic d'acord en donar-li més rellevància potser incloent més escenes o fer unes il·lustracions més exagerades per documentar-ho millor. Per exemple: dibuixar unes mans més grans quan la mestra abraça a la Bianca (idea aportada per una mestra en el qüestionari). Els altres punts com l'ús dels pictogrames i la lletra de pal no eren objectius principals del conte, ja que els usuaris principals són infants que no tenen TEA i el conte està pensat per ser escoltat, pel fet que el contingut pot resultar complex per infants si no ha estat explicat prèviament per un adult.

Totes les preguntes del qüestionari de validació es poden trobar a l'annex 3.

8. Conclusions

8.1 Conclusions generals

Quan en un principi em vaig marcar l'objectiu de crear el meu primer conte parlant sobre el TEA no era conscient de tot el camí que havia de recórrer per poder arribar a tenir-lo a les meves mans.

Començant per haver de fer una investigació extensa de la temàtica escollida, la qual gràcies a aquesta he pogut crear la història del conte amb fonaments i referents rellevants. A més de comptar amb l'ajuda de professionals del sector educatiu, les quals m'ha ajudat a perfeccionar-lo. Seguidament, a partir de l'anàlisi d'altres contes, em va ajudar a conèixer les tendències que s'acostumaven a seguir les quals, vaig poder aplicar-les al meu projecte i detectar també, allò que no estava tractat i incloure-ho. Posteriorment, es va fer disseny del conte, amb l'ajuda d'una professional del sector del disseny gràfic, passant per un procés de creació, canvis de la història i creació d'il·lustracions. Finalment va haver de passar per una validació, la qual em va servir per rebre crítiques constructives i millorar el meu treball.

El resultat final del producte ha sigut possible obtenir-lo gràcies a la feina de molts mesos, on un gran nombre de professionals han posat el seu granet de sorra contribuint en un resultat molt satisfactori per la meua part. Es pot considerar que és una feina individual, però sense la col·laboració de tots ells i gent del meu voltant no hagués sigut possible.

8.2 Objectius assolits i limitacions

Rescatant els objectius proposats a l'inici del TFG, es pot considerar que han estat assolits.

En primer lloc, l'objectiu general que era crear un conte per a que infants de quatre anys puguin entendre i reconèixer que és el Trastorn de l'Espectre Autista, s'ha pogut aconseguir, ja que després de molts mesos de treball s'ha acabat obtenint el producte.

En segon lloc, els objectius específics com:

Aprofundir en l'estudi sobre que és el Trastorn de l'Espectre Autista i la seva aplicació en contes infantils. S'ha assolit gràcies a l'estudi que s'ha realitzat en l'apartat del marc teòric a partir de diferents llibres i articles acadèmics.

Analitzar contes infantils sobre el TEA per trobar semblances i cobrir les mancances que presenten. S'ha pogut obtenir, fent una recerca de contes preguntant a professionals i buscant a biblioteques municipals. Un cop trobades, es va poder extreure les semblances i les mancances dels contes, les quals van servir per crear el conte.

Dissenyar i construir un conte de qualitat i útil on es tracti la temàtica del TEA. S'ha aconseguit a través de la detecció del problema, el disseny de la temàtica, les il·lustracions i la maquetació (l'explicació es troba a l'apartat 6). A més a més, la qualitat i la utilitat s'ha verificat a partir de la validació de professionals del sector (es troba a l'apartat 8.1).

Tot i això, cal destacar que s'han trobat alguns inconvenients a l'hora de crear el conte. Com podria ser, la manca d'una entrevista a una família amb un infant amb TEA, per manca de temps i donar-li prioritat a altres punts del treball. Pel que fa al disseny del conte, el format d'aquest no ha pogut ser com un conte infantil convencional (tapa dura), per manca de recursos econòmics. Tot i això, han sigut dificultats que s'han pogut assolir i buscar una alternativa.

8.3 Noves línies de recerca

Com a noves línies de recerca, possiblement es podria més endavant fer una validació més extensa a famílies amb infants amb TEA i sense TEA, per veure les diferents perspectives i conèixer l'opinió de persones no professionals.

També, es podria millorar el format del conte, acostant-se més als contes que es comercialitzen (fent que les tapes fossin dures, no toves) i introduir-los a les aules per veure si aquest té una bona acollida per part dels infants i si resulta útil.

8.4 Reflexió personal

Si haig de fer un balanç de tots aquests mesos, puc valorar aquest treball com a molt enriquidor i satisfactori. Ha sigut un esforç de molts mesos amb alts i baixos, però puc treure una conclusió molt positiva i ha estat el fet de ser capaç d'haver creat des de zero un conte. Des de ja fa uns anys m'apassiona el món de la creació de recursos i poder tenir l'oportunitat de començar ha estat l'ocasió perfecta per adonar-me del que realment m'agrada. Ara a continuar treballant amb molta il·lusió.

9. Referències bibliogràfiques

Aliaga, R. (2011). *Superhéroes*. Grupo Anaya.

Arnáiz, J; Camba, O; Cuesta, J.L; Merino, M. (2010). *Desarrollo del bienestar físico dentro del modelo de calidad de vida*. Investigación e innovación en Autismo. http://www.autismoandalucia.org/wp-content/uploads/2018/02/angel_riviere2010.pdf

Carrier, I. (2010). *El cassó del Gerard*. A.V.C Gràfiques

Castillero, O (3 de setembre de 2018). *¿Qué significa el color azul en psicología?*. Psicología y mente.

<https://psicologiaymente.com/psicologia/que-significa-el-azul>

Castillero, O (5 de setembre de 2018). *¿Qué significa el color rojo en psicología?*. Psicología y mente.

<https://psicologiaymente.com/psicologia/que-significa-color-rojo>

Centros para el Control y la Prevención de Enfermedades (9 d'agost del 2022). *Indicadores importantes: su hijo de 4 años*.

<https://www.cdc.gov/ncbddd/spanish/actearly/milestones/milestones-4yr.html>

Confederación Autismo España. (s.d.). *Qué es el autismo*. <https://autismo.org.es/que-hacemos/lineas-de-accion/educacion/>

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (9 de febrer de 2023). *DECRET 21/2023, de 7 de febrer, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació infantil*.

<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/8851/1955221.pdf>

Ely, L. (2005). *Cuidem d'en Louis*. Ediciones Serres, S.L.

Espinosa, P. (12 de juliol de 2018). *Etapas del desarrollo de la memoria infantil*. RED CENIT

<https://www.redcenit.com/etapas-de-desarrollo-de-la-memoria-infantil/>

Garcia, A; Alpizar, O; Guzmán, G. (2019). *Autismo: Revisión Conceptual*. Boletín Científico de la Escuela Superior de Atotonilco de Tula.

<https://repository.uaeh.edu.mx/revistas/index.php/atotonilco/article/view/3693/9502>

Creació d'un conte per tractar el Trastorn d'Espectre Autista en una aula d'infantil dirigit a infants de quatre anys.

Gómez, D. (2018). *Lila la pequeña libélula*. Pábilo Editorial.

Gómez, M. (2019). *Remi un nen que fa sol*. (2ª ed.). La casa gràfica.

Harrisson, B.; St-Charles, L. (2020). *L'autisme explicat als no autistes*. (1.ª ed.). Viena

Healthy children (21 de novembre de 2015). *Logros del desarrollo: niños de 4 a 5 años de edad*.
<https://www.healthychildren.org/Spanish/ages-stages/preschool/Paginas/Developmental-Milestones-4-to-5-Year-Olds.aspx>

Heller, E. (2009). *Psicología del color*. (10ª tirada). Gustavo Gili.

Horna, M. (2021). *Niños y niñas en el espectro del autismo*. (1.ª ed.). Editorial CCS

Mayo Clinic (19 de juliol de 2022). *Síndrome de Rett*. <https://www.mayoclinic.org/es-es/diseases-conditions/rett-syndrome/symptoms-causes/syc-20377227>

Packiam, T. (2019). *Lucas y el Trabajo en equipo. Un libro sobre el autismo*. (1ª. ed.). SM.

Rangel, A. (octubre 2016). *Orientaciones pedagógicas para la inclusión de niños con autismo en el aula regular*. Un apoyo para el docente. TELOS. Revista de Estudios Interdisciplinarios en Ciencias Sociales.
<file:///C:/Users/marta/Downloads/Dialnet-OrientacionesPedagogicasParaLaInclusionDeNinosConA-6219223.pdf>

Rivera, G. (setembre del 2014). *Trastorno del espectro del autismo*. Diagnostico Vol. 53. <a7.pdf>
<http://upch.edu.pe>

Santos, O. (2022). *El casc blau*. Excellence editorial

Subdirección General de Cooperación Territorial e Innovación Educativa. (8 de juny de 2021)

Torres, A. (12 de setembre de 2018). *¿Qué significa el color blanco en psicología?*. Psicología y mente.
<https://psicologiymente.com/psicologia/que-significa-color-blanco>

VV.AA. (2010). *Guía de materiales para la inclusión educativa. Discapacidad Intelectual y del Desarrollo*.
http://fevas.org/?wpfb_dl=35

Yoon, S. (2016). *Sigueu amics*. Corimbo.

ÍNDEX D'ANNEXOS

Annex 1. Enllaç al conte: <i>Com és viure amb la Blu</i>	2
Annex 2. Transcripció de les entrevistes	2
Annex 3. Qüestionari de validació a professionals	8

Annex 1. Enllaç al conte: *Com és viure amb la Blu*

A continuació podreu trobar l'enllaç del conte: *Com és viure amb la Blu* i la guia per a mestres i familiars.

<https://flipbooklets.com/pdf/flipbooklets/com-s-viure-amb-la-blu> (en format de conte).

<https://drive.google.com/file/d/10RpUaE8r9yj9RRuJUUVQPCqFFLwJwgBIS/view?usp=sharing> (en format PDF).

Annex 2. Transcripció de les entrevistes

ENTREVISTA A UNA MESTRA

La següent entrevista ha estat realitzada a una mestra d'educació infantil amb més de vint anys d'experiència en el sector de l'educació, la qual a la seva aula hi ha un nen que pateix el Trastorn de l'Espectre Autista.

- Parla'm una mica de l'infant que té TEA (El grau que pateix)

És un nen que té una certa dificultat sobretot d'adaptació a les rutines. A més, ens trobem en la situació que van passant els anys i és petit no acaba d'haver-hi una concreció del que té, tot i que va manifestant coses. Fa anys li van fer el perfil sensorial i es van adonar que l'afecten molt i sobretot tot el tema de sons, per tant, és un nen que segons quines conductes hi hagi a l'aula fan elevar molt el seu nivell d'estrès i repercuteix en el seu benestar: té la necessitat de marxar de l'aula, no té control, li costa molt acceptar el no canalitzant-ho amb agressivitat, dona cops, tot el que hi ha al seu voltant vola..., ja que aquesta frustració encara no la sap controlar. Llavors necessita acompanyament constant a l'aula, el seu temps, el seu espai.

- Com afecta aquest trastorn a l'aula? I com l'afecta a ell?

El que passa és que ell crida, llavors si ell crida distorsiona a l'aula i els altres acaben cridant també, per tant, tot aquest nivell de soroll l'afecta i el seu nivell d'estrès puja, per tant, costa de calmar-lo. Si intentes que marxi per relaxar-se, en aquell moment no vol i arriba un moment que entra en un bucle que no sap cap a on ha d'anar ni que fer. El que intentem en aquestes situacions és que la resta de nens i nenes es tranquil·litzin fent-los entendre la situació, tot i que moltes vegades costa, i la persona de suport també li pugui proporcionar la tornada a la calma.

- Com inclou a l'infant a l'aula?

El nostre propòsit és que comenci a interaccionar amb la resta de companys, tot i que ens està costant molt, perquè ell l'escola no és un espai de socialització i aprenentatge dels altres infants sinó que en certs moments és tot el contrari i ell no vol aquesta socialització, no vol compartir, no vol estar amb els altres. El nostre primer objectiu és intentar que dins de les possibilitats faci alguna activitat a l'aula amb els altres i que quan els busca aprofitar la situació i els altres interaccionin amb ell. No veu als seus companys com amics, perquè li treuen allò que ell vol. Per tant, ens estem centrant en el fet que no es faci mal i que no faci mal als altres, que comenci per assentar unes rutines i uns hàbits a través de pictogrames, que demani sortir de l'aula quan ho necessiti tot i que comporti plorar.

- **Com és la relació amb els seus companys?**

Costa perquè a ell no li aporta res positiu en aquell moment, ja que sent que li treuen les coses i no pot fer tot allò que ell vol, que ha de compartir

- **S'ha parlat alguna vegada a l'aula el trastorn que pateix posant nom?**

A l'aula no li hem posat nom, tot i que els nens i nenes de l'aula tenen una capacitat gran d'intuïció i saben que alguna cosa hi ha. Fins ara, ells el tractaven com un nen vulnerable, ara l'actitud del Manel està canviant, és molt més agressiva i ara hi ha certs moments que ells es reboten. Ells saben que no sap parlar, que hi ha coses que no pot fer. Però és que realment no s'ha posat nom perquè no hi ha encara un diagnòstic.

- **Què penses de la utilització de materials, en aquest cas un conte, per a què ells reconeguin el trastorn? Penses que seria útil?**

Em sembla perfecte, a més, és un recurs que utilitzo molt en el dia a dia de l'aula, perquè estàs transmetent una sèrie de coneixements i també ho veuen des de la vessant del conte que els agrada molt. En una estona tranquil·la, relaxada. M'he adonat que els interioritzen molt més la informació que si es fa únicament a partir d'una explicació parlada.

- **Coneixes d'altres? Creus que estan ben formulats? Si és que sí, per què? Si és que no, per què?**

No en conec molt. Penso que estan ben formulats? No ho sé, ja que hi ha molts graus, casuístiques, llavors com ho acabes d'encaixar? A més, com tenim tant per aprendre sobretot en l'àmbit d'escola i institucions, perquè és un tema que està poc tractat i treballat. Per exemple, hi ha un altre nen a la classe que té aquest trastorn, però presenta unes necessitats i té un grau que l'altre no.

- **Quins elements creus que serien necessaris que apareguessin? Més centrat en com actuar o en conèixer que és**

Jo parlaria de tota la part sensorial, ja que els afecta molt i els puja molt el nivell d'estrès, per exemple quines serien les actuacions que haurien de dur a terme la gent per baixar el nivell d'estrès. Les actuacions extraordinàries s'haurien de ser per facilitar l'estància a l'escola.

Pel que fa a quines de les dos vessants tractar, a mi m'agraden les dues, les veig necessàries les dues. Trobo interessant fer entendre als infants i empatitzin amb el nen/a i donar peu a reflexions. O explicar el que està passant perquè també estàs donant pautes.

ENTREVISTA A UNA PSICÒLOGA

Aquesta entrevista ha estat realitzada a una psicòloga amb més de vint anys d'experiència, la qual té un gran nombre de pacients amb el Trastorn de l'Espectre Autista. A més, al finalitzar l'entrevista s'han realitzat un seguit de preguntes sobre la resolució dels possibles conflictes o crisi que ha servit per fer l'última part del conte infantil.

- Com explicaries a un infant que és el TEA?

És una manera de percebre el que t'envolta d'una manera diferent.

- Quines són les simptomatologies més comuns?

El més comú, dins que el TEA és un espectre que va de zero a cent tant en el nombre de símptomes com en gravetat, però els símptomes més comuns són els interessos restringits, la dificultat de relació i habilitats socials i la dificultat per la imaginació. Aquesta és la base, però pot ser acompanyat per un dèficit cognitiu o manca de parla, estereotípies, TICS O TOCS.

La prevalença és més comuna en homes, també és veritat que en dones costa més de diagnosticar perquè les dones desenvolupen més fàcilment les habilitats socials.

- Segons la teva experiència, com és la relació dels nens amb TEA amb els nens que no tenen aquest trastorn?

Depèn de la gravetat dels símptomes. Si és un infant que no té parla que la seva conducta és desorganitzada i no té relació, és molt complicada la relació. Tot i que s'està lluitant per aconseguir una inclusió a les aules, de vegades, potser és més perjudicial que beneficiós, perquè no hi ha connexió. Si el grau no és tan greu, és molt beneficiós perquè tots dos es retroalimenten dels beneficis.

- De quina manera s'acostuma a tractar el TEA a les aules? Estàs d'acord?

Encara ens queda molt d'aprenentatge, tot i que ara és un tema que està més normalitzat, però fa uns anys encara feia molta por diagnosticar-lo. Ara es diagnostiquen més perquè els criteris han canviat, i a més a més, són més amplis. Ara si un infant té dificultats de parla ja es diagnostica com a TEA. Pel que fa al tractament a les aules, jo crec que depenent del grau de cada infant, la metodologia s'adapta millor o pitjor. El que succeeix també és que els recursos que hi ha a les escoles públiques són molt escassos. Per sort hi ha l'EAP que proporciona materials per enriquir el llenguatge amb el mètode SAAC (Sistemes Alternatius i Augmentatius de Comunicació), que és amb imatges.

- Creus que es parla prou?

Cada vegada més, però encara hi ha por a l'hora de parlar del tema per part de la família. Hi ha nens i nenes que per exemple estan a teràpia per TEA i les seves famílies no estan d'acord que s'anomeni el trastorn. Per tant, jo el tracto, però en cap moment l'anomeno. Jo soc partidària de parlar-ho amb els infants si és possible. Encara més, moltes vegades es tracta a classe exposant el trastorn sobre que li passa a aquesta persona i com el podríem ajudar entre tots i ell que pot oferir.

- **Quins materials consideres els més útils per poder explicar a un infant el que és el TEA?**

Avui en dia suposo que llibres i vídeos. Considero que és el més útil, ja que, al cap i a la fi, tota la informació que entra per la vista és més atractiva i s'integra millor.

- **Consideres els contes un bon material? Per què?**

Sí

- **En coneixes? De quina manera ho fa? Creus que estan ben formulats?**

Jo en conec bastants, sobretot un llibre que es diu "cuentos de Lucia mi pediatra". Els llibres que jo he fet servir sempre tracta sobre infants que ho pateixen i de com ho tracta el nucli familiar, sent el protagonista algun membre de la família. De vegades també es tracta a partir del propi nen/a que tingui TEA. Sempre busco que sigui proper i es pugui empatitzar.

- **De quina manera explicaries en un conte el que és el TEA? Explicant com actuar o transmetent el coneixement sobre que és?**

Jo seria més partidària de com sent i com actua el nen/a, que també és important donar pistes als seus companys de com relacionar-se amb ell. Potser evitaria explicar de manera tècnica que és perquè no ho entendrien. El que sí que podria estar bé és explicar-ho però sempre adaptat al nivell maduratiu.

Preguntes per a la creació del conte

Perquè s'ha de tocar de manera estàtica? Perquè l'has de contenir i a més perquè no toleren gairebé el tema afectiu, o sigui, és més un stop de frenar per treure'l del bucle. Llavors si que potser tolerin el tema afectiu, però són nens que en aquell moment no els pots tocar perquè per a ells és una agressió i una invasió del seu espai i no com una manera per reduir el grau de neguit. No ho saben llegir com això.

Què fer davant de la molèstia de soroll que volen escapar i es posen a cridar? Aquí o aconseguïeu un entorn tranquil, que normalment és difícil en una aula on hi ha 25 nens i nenes potser es poden crear recursos com una cabanya de contenció emocional, una caixa que la faci servir com una casa i dins tenir una caixeta amb llibres o objectes que el relaxin. Abans es feia molt fora de l'aula, però ara s'està integrant més. També s'està utilitzant els cascs per aïllar el soroll.

Què fer perquè no els molesti tant el contacte visual? Els incomoda menys en petit grup, però han d'aprendre a sostenir la situació de la rotllana de grup. Però es pot jugar amb com situar-los. A ell/a li va millor si el situen al costat de la mestra, perquè només ha de dirigir la mirada a la mestra. Si ell/a està a l'altra banda de la rotllana, per exemple davant de la mestra té massa inputs. Amb el joc lliure, és necessari reorientar i oferir opcions, no deixar que ell tri de manera completament lliure perquè no sabrà què fer. Si es fan grups, que siguin petits, de quatre persones. Quan es fa psicomotricitat que potser és un moment de desbordament, es deurà mantenir a prop de la mestra o d'un company, buscar un referent, però amb ull de que aquest referent no responsabilitzar-lo de que és l'encarregat del nen/a amb TEA.

Què fer per a què expressin i no només moguin els braços? Si no parla, amb el SAAC que és un sistema de pictogrames i accions molt senzilles. També es pot utilitzar amb les emocions, per expressar com se sent. És important que no siguin estàtics i es puguin anar augmentant perquè les experiències que viurà el nen/a seran cada vegada més.

Què fer per a què no es colpegin? Els hi passa quan se senten desbordats. Al final colpejar-se el cap és com una autolesió, perquè ja no poden sostenir més aquella situació, llavors el que hem de fer és retirar-los d'allà. Un lloc de molts sorolls pot provocar aquest colpejament. També el pot desbordar que un nen/a el cridi molt a prop perquè no l'està entenent. Si pots veure venir que es colpejaran, reconduir-ho amb la distracció amb algun tema que l'interessi, si no és possible, amb la contenció. (t'agafo perquè t'estàs fent mal).

Què fer perquè no els faci mal l'aigua? Amb l'experimentació, acostant-lo. Potser un dia li posaràs una gota d'aigua, un altre més gotes i anant-lo acostant perquè acabi veient aquesta situació com una de no traumàtica. També es pot utilitzar tovalloles mullades. Al cap i a la fi, és fer una exposició a l'element que et fa por

Que fer perquè compregui que tot comença i acaba? Sobretot planificar molt el dia a dia a l'aula amb imatges i molt accessible. És interessant fer-ho potser des que entra fins a l'hora del pati i després tornar-ho a fer perquè planificar tot el dia és molt complicat.

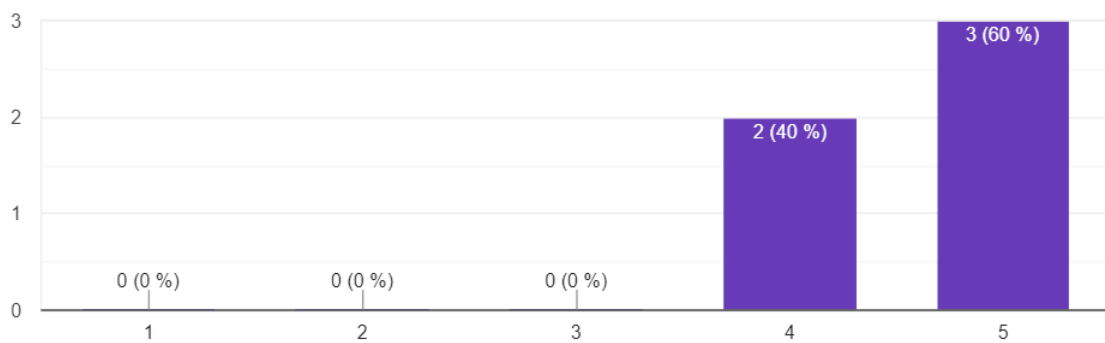
Com fer per a què s'expressi? Si no parla, a través de pictogrames.

Annex 3. Qüestionari de validació a professionals

Valora el grau d'adequació del conte per infants de quatre anys.

 Copiar

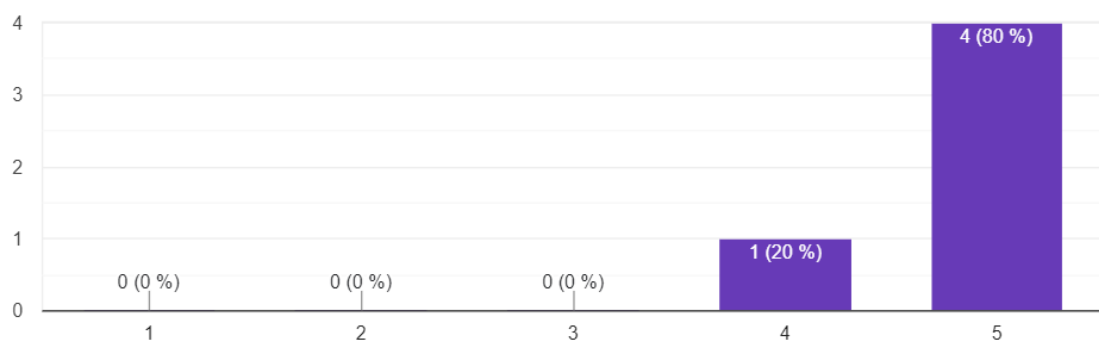
5 respuestas

En quin grau creus que podrien entendre i relacionar la història amb la presència de companys amb TEA a l'aula?

 Copiar

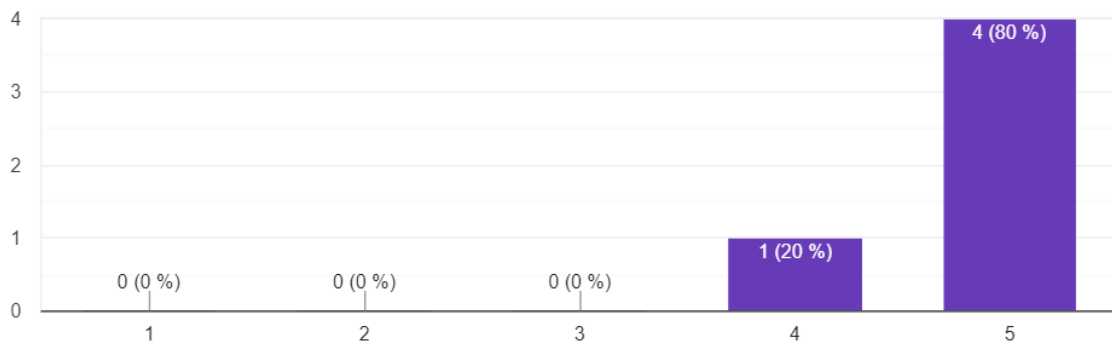
5 respuestas

Creus que la simptomatologia triada és adequada?

 Copiar

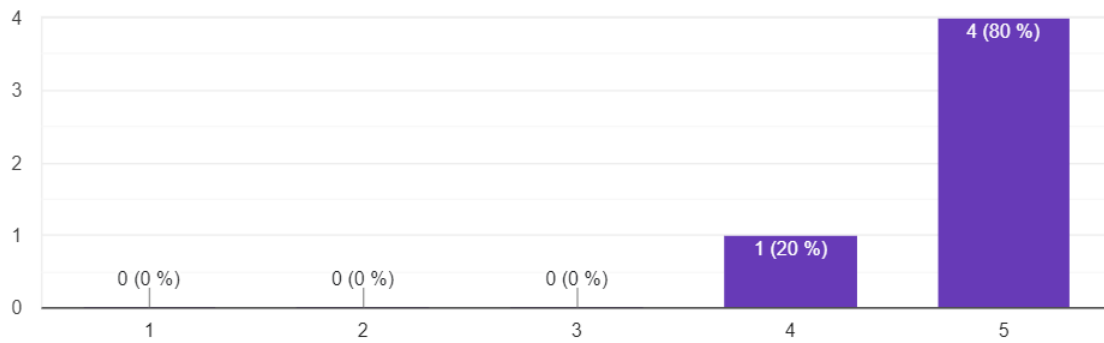
5 respuestas

En quin grau creus que els podria servir en el seu dia a dia?

 Copiar

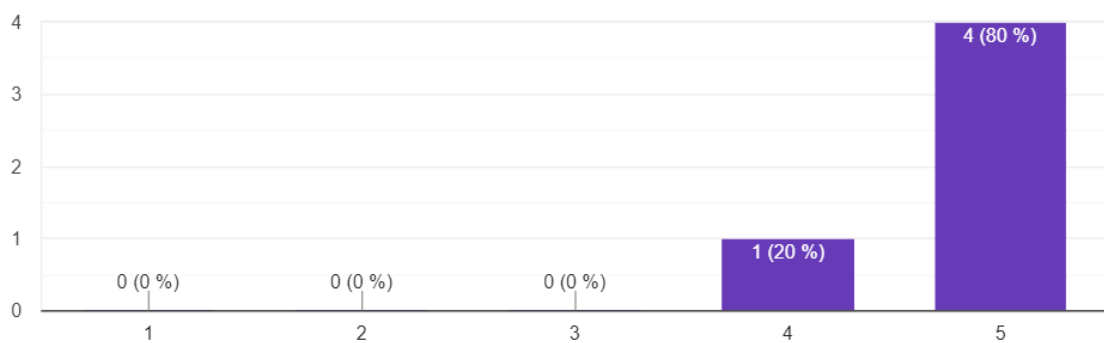
5 respuestas

Creus que la utilització d'exageracions per explicar les situacions és adequat?

 Copiar

5 respuestas

En cas d'assenyalar més baix de 4 per què?

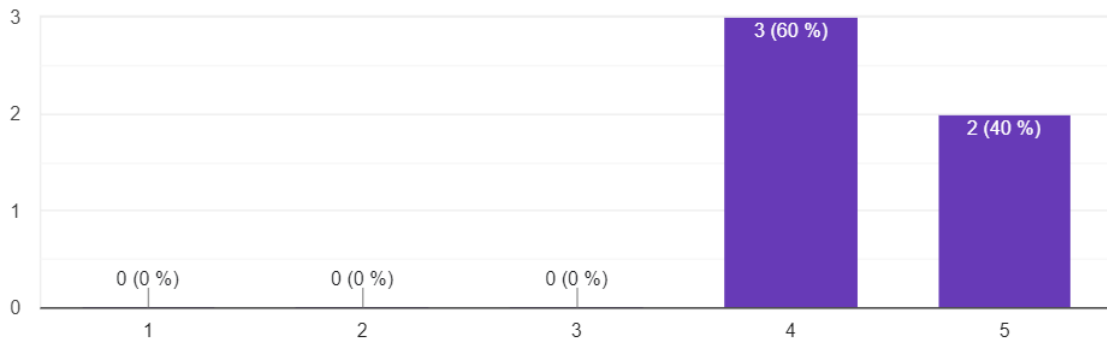
1 respuesta

Sí, tot i que s'ha de tenir en compte que, al ser un trastorn de l'espectre, cada persona amb TEA pot presentar una simptomatologia diferent i variada.

Creus que s'ha explicat de manera significativa la presència d'una professional externa? (el personatge de la Viola).

 Copiar

5 respuestas

En cas d'assenyalar més baix de 4 per què?

1 respuesta

Podria ser que les persones que no es dediquen al mon educatiu, la confonguessin amb la mestra.

Hi ha alguna cosa en relació amb el contingut que canviaries? Quina?

5 respuestas

No

Res

M'ha sembat molt encertat el tema i la Seva manera de presentar-lo.

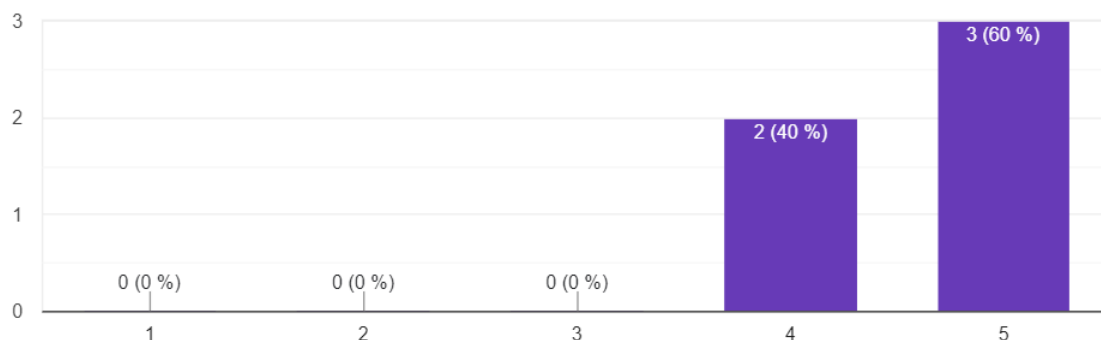
Segons el meu parer, i després d'haver pogut implementat i gaudit del conte amb una classe d'I-4, on un dels integrants és un nen amb TEA. Penso que el contingut és molt adequat, ja que tant l'alumne en qüestió com la resta de companys han pogut identificar situacions que han viscut i viuen en la quotidianitat de l'aula (el moment de fer rotllanes/assamblea, els canvis d'activitat, etc.).

Com a molt, per dir alguna cosa, complementaria el conte intentant representar cada escena amb pictogrames generals que les persones TEA puguin reconèixer fàcilment.

Com de rellevant consideres les notes per docents i familiars?

 Copiar

5 respuestas

Trauries o posaries algun apartat? Quin?

4 respuestas

Tot és correcte

Pot ser a la Viola Li enfatitzaria la importància del vincle. Unes mans grans com abraçant, un fil entre la Blu i ella... Si hagués de dir alguna cosa, perquè m'ha agradat molt de veritat.

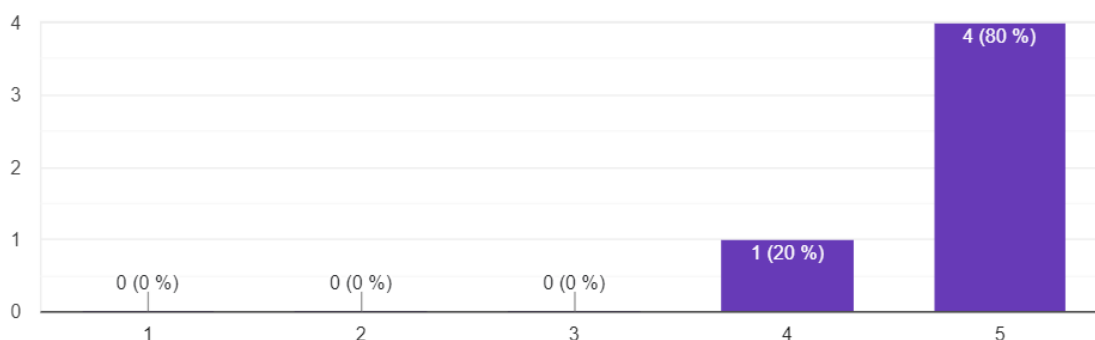
Com he comentat, intentaria completar el conte amb pictogrames, de tal manera que una persona amb TEA puguin entendre'l encara millor. I, com també he comentat, deixaria clar que aquest és un exemple de simptomatologia TEA, però que, poden haver tants símptomes/característiques com a persones TEA existeixen. És per això que s'anomena espectre.

No

Consideres que les il·lustracions són significatives?

 Copiar

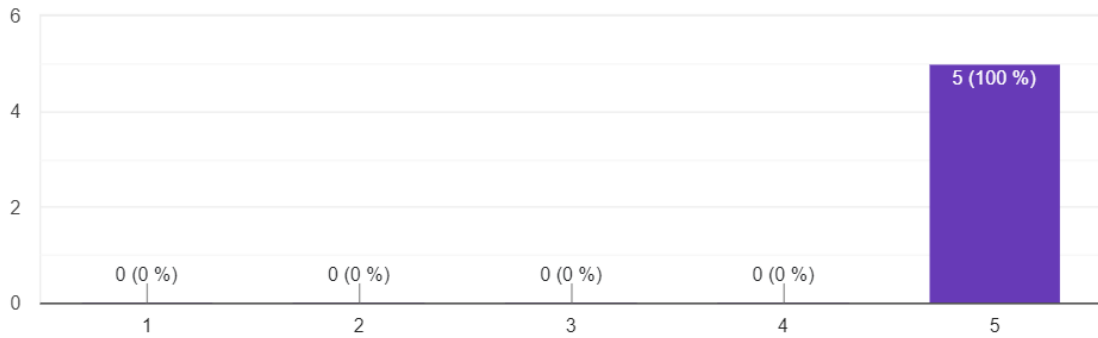
5 respuestas

Creus que la tria del color juga un paper rellevant?

 Copiar

5 respuestas

En cas d'assenyalar més baix de 4 per què?

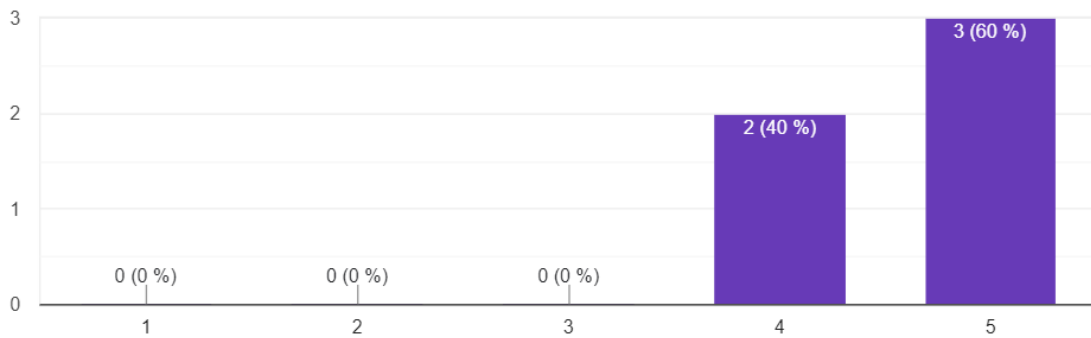
1 respuesta

Penso que la tria del color es un dels punts forts del conte. Sobretot perquè el blau és representatiu del TEA. Així que encara ens estan donant una informació, implícita/explicita molt valiosa, que ens ajudi a identificar i relacionar aquest trastorn amb naturalitat.

En quin grau consideres la mida de la lletra i la tipologia adequades?

 Copiar

5 respuestas

En cas d'assenyalar més baix de 4 per què?

3 respuestas

És adequat perquè es un llibre per ser escoltat. Els infants de 4 anys no el saben llegir encara

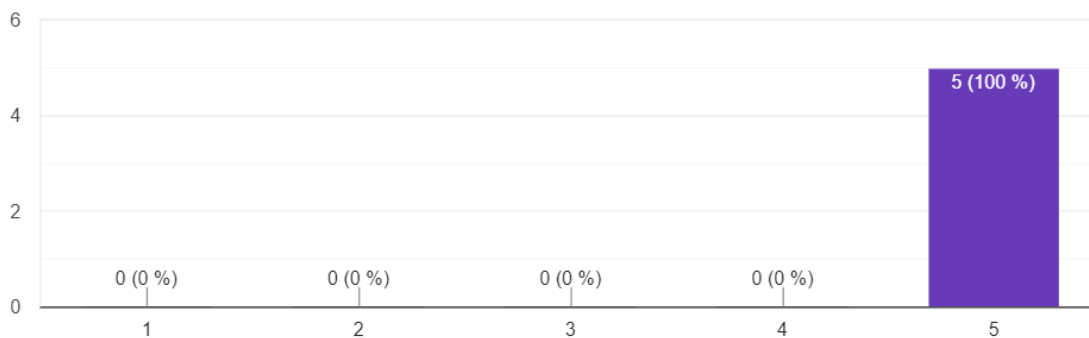
Es por Fer una edició en letra de Pal.

Penso que la mida i la tipologia es adecuada. Tot i que depenent la metodologia de lectoescriptura que es dui a terme en cada escola, pot ser per a infants de 4 anys seria millor en lletra mayúscula. De totes maneres, com a infantil no tenim l'objectiu de que els infants es converteixin en experts lectors, sino que volem apropar-los i animar-los a gaudir d'aquesta área, penso que donar-los varietat d'opcions és molt enriquidor. No oblidem que el conte, només seguint les ilustracuons, es pot entendre i desenvolupar a la perfecció.

En quin grau consideres la portada adequada?

 Copiar

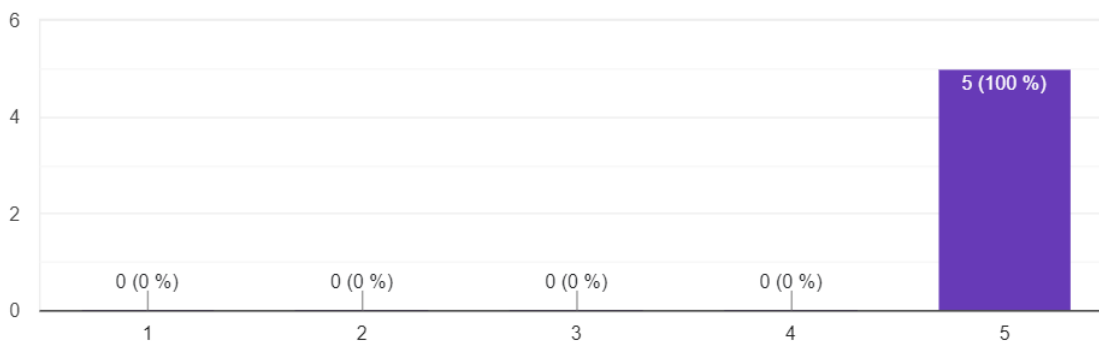
5 respuestas

Creus que s'ha aconseguit l'objectiu de crear un conte per a què els infants coneguessin el trastorn de l'Espectre Autista?

 Copiar

5 respuestas

Fes una valoració general del conte, el que més t'hagi agradat i el que menys.

5 respuestas

GENIAL CONTINGUT I SENSIBILITAT

El que més m'ha agradat es ser valentia tractant aquests temes i la cura amb la que s'ha tractant. Es nota que la persona que Ho ha fet ha llegit i ha estar en contacte amb aquest transtorn.
No hi cap aspectes que no m'agradi

Que se trata el tema de una forma muy sencilla para los niños. No cambiaría nada

La meva valoració general de conte és la següent: penso que és una eina molt útil i enriquidora, que permet als infants conèixer molt bé el trastorn, tot mitjançant el màgic univers de la literatura. A més , com a punt fort subratllaria la relació de l'espectre amb el color blau i, anomenar-lo Blu, penso que és molt representatiu i significatiu. Per això ens ajudarà a comprendre molt millor el concepte. I, si he de dir algun punt a millorar, seria el d'intentar complementar el conte amb pictogrames genèrics. D'aquesta manera, seria un conte encara més inclusiu. Un conte per explicar el TEA a nens/es normotípics/ques o que no pateixin TEA i, un conte per a infants que convisquin amb la Blu.
Per últim, m'agradaria valorar el treball fet, tant pel resultat obtingut com per la importat intenció de fer entendre als més petits en què consisteix el TEA, un trastorn tant complex i abstracte que cada dia podem veure més i més casos a les nostres aules. La informació i formació és poder.

Historia, personatges, il.lustracions, cromática...reflecteixen de forma respectuosa les diferents vivències, experiències, sentiments....dels diferents àmbits del transtorn.
Com a docent, és un conte que convida a la reflexió, expressió...i paral.lament ens permet debatre amb els infants, proporcionant estratègies i recursos per facilitar la convivència. Enhorabona!!!